

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

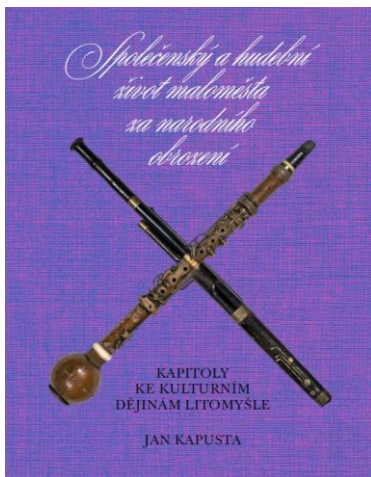
TISKOVÁ ZPRÁVA

21. červenec 2025

NOVINKY

Nová kniha

Společenský a hudební život maloměsta za národního obrození. Kapitoly ke kulturním dějinám Litomyšle

Kniha Jana Kapusty (1932–2011), litomyšlského kulturního a muzejního pracovníka, historika, hudebního vědce a publicisty, je souborem šesti studií pojednávajících o společenském a kulturním životě Litomyšle v 19. století, které jejich autor publikoval v různých odborných periodikách v letech 1976–2006.

Předložené stati jsou hlubokými sondami do hudebního a obecně kulturního života maloměsta v době probouzejícího se národního vědomí, které čtenářům poskytují vhled do jeho národnostní a jazykové nejednoznačnosti a nabourávají tak některé zažité stereotypy o střetávání českého a německého živlu. Pozoruhodný je v této souvislosti Kapustův objev litomyšlského houslového virtuosa Josefa Růžičky (1793–1866), z jehož bohaté korespondence nám autor zprostředkovává dobové souvislosti, o nichž nemáme z jiných zdrojů žádné povědomí.

Autorem grafické úpravy publikace je Jiří Lammel.

(Martin Boštík)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Ilustrace hlubotiskem

pátek 5. září 2025 od 17 hodin

Objevte tradiční grafickou techniku tisku z hloubky, konkrétně suché jehly. V kurzu si vytvoříte hlubotiskovou matici – naučíte se techniky rytí do plechu, práci s texturami i šrafování a projdete si celý proces tisku na grafickém lisu. Domů si odnesete několik vlastních tisků a můžete se také zapojit do tvorby kolektivního grafického listu. Na místě budou k dispozici inspirační motivy, nebo si můžete přinést vlastní kresebný návrh (formát A6).

Tvořit budeme pod vedením zkušené výtvarnice Denisy Váňové. Na dílnu je nutné se předem přihlásit na emailu klimesova@rml.cz. Kapacita je 10 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 10 let. Cena dílny 500 Kč je za materiál a lektora, včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu. Předpokládaná doba trvání je tři hodiny. S sebou si vezměte pracovní oblečení, které si můžete zašpinit od barvy.

(Hana Klimešová)

ZE ZÁKULISÍ

Rukopisy Magdaleny Dobromily Rettigové byly digitalizovány

Regionální muzeum v Litomyšli uchovává ve svých sbírkách zdaleka největší počet předmětů z pozůstalosti známé spisovatelky a autorky kuchařek Magdaleny Dobromily Rettigové. Součástí písemné pozůstalosti je vedle řady dopisů také šest jejích rozsáhlejších rukopisů. Ty jsme se rozhodli postupně zdigitalizovat a uvést tak M. D. Rettigovou do 21. století. V letošním roce jsme zpřístupnili dva autografy M. D. Rettigové z naší knihovny v digitální knihovně rukopisů Národní knihovny – Manuscriptoriu:

Autobiografii M. D. Rettigové (sign. R-206) – životopis psaný německy přibližně v letech 1833–1845. Rukopis není dokončen nebo je dochován neúplně, přesto jsou tyto zápisky nejobsáhlejším životopisem M. D. Rettigové.

Rukopis knihy *Mladá hospodyňka v domácnosti jak sobě počínati má, aby své i manželovy spokojenosti došla* (sign. R-207) – psaný česky, dokončen v r. 1833, vydán tiskem prvně v roce 1838 v Praze. Rukopis dokládá způsob autorčina tvůrčího psaní včetně škrtnutí, oprav a doplňků do textu.

Digitalizací a zveřejněním děl M. D. Rettigové v Manuscriptoriu jsme rozšířili její tvorbu mezi nový okruh badatelů a také spisovatelce samé zajistili trochu té vytoužené nesmrtelnosti. Digitalizaci její dosud nevydané sbírky básní *Bohu a vlasti* a dalších drobných rukopisů plánujeme v příštím roce. Odkaz na díla M. D. Rettigové v Manuscriptoriu: <https://www.manuscriptorium.com/cs/node/41069>

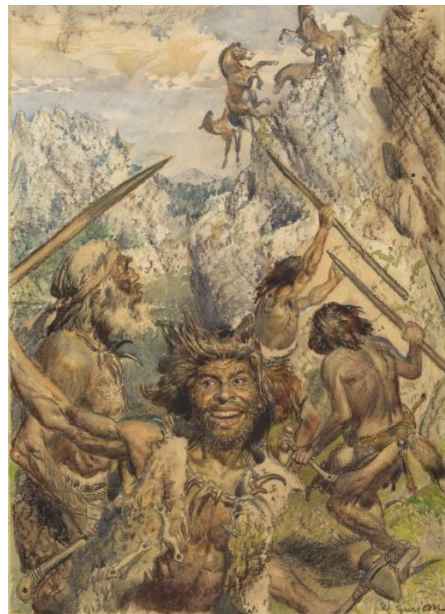
(Miluše Vopařilová)

Výstava

Zdeněk Burian – Dobrodružství pravěku

17. květen – 19. říjen 2025

Výstava *Zdeněk Burian – Dobrodružství pravěku* nabízí dětem i dospělým neobyčejné setkání s hrdiny pravěkého světa skrze strhující příběhy. Ústřední linií výstavy tvoří ilustrace Zdeňka Buriana ke slavným knihám Eduarda Štorcha s pravěkou tematikou ze sbírek hořického muzea (*Lovci mamutů*, *Osada Havranů*, *Minehava*, *U veliké řeky*, *Volání rodu*, *V šeru dávných věků*, *Bronzový poklad*). Obrazy jsou doplněny dobovými archeologickými nálezy, z velké části z našeho regionu – pozůstatky po paleolitických lovcích či bronzovými poklady... Nechybí ani pravěká herna pro děti nebo malá školní třída vyzdobená Burianovými obrazy.

Komentované prohlídky pro veřejnost se budou konat na podzim.

Prohlídky výstavy pro školy je nutné objednat předem.

Kontakt pro základní školy: kmoskova@rml.cz, tel. 461 611 162.

Kontakt pro střední školy: klemsa@rml.cz, tel. 606 358 229.

Výstava vznikla ve spolupráci s Krkonošským muzeem v Jilemnici, Městským muzeem a galerií v Hořicích a spolkem Bacrie.

(Petr Chaloupka, Jana Němcová)

Výstava

Druhá světová válka v Litomyšli

8. květen – 14. září 2025

Výstava k 80. výročí konce druhé světové války představuje její průběh v Litomyšli a okolí. Pojednává o situaci v litomyšlském okrese v roce 1938, územních ztrátách po mnichovské dohodě, poměrech po vzniku protektorátu či působení německého živlu v Litomyšli. Věnuje se činnosti místních odbojových skupin, účasti obyvatel na zahraničním odboji, problematice kolaborace, situaci v době heydrichiády, židovské otázce, průběhu osvobození a odsunu Němců. Prezентuje také několik obrazů malířů Josefa Matičky a Františka Ropka s válečnou tematikou zapůjčených z Městské galerie Litomyšl.

Návštěvníci mohou v jejím rámci zhlédnout unikátní jedenáctiminutový film složený ze záběrů pořízených v Litomyšli 9. a 10. května 1945, který je společným dílem litomyšlského advokáta Stanislava Bubeníčka a učitele Jana Hendrycha.

Komentované prohlídky pro školy a organizované skupiny (od deseti osob výše) je možno domluvit po dobu trvání výstavy. Vstupné na výstavu bez navýšení za komentovanou prohlídku.

Kontakt pro základní školy: kmoskova@rml.cz, tel. 461 611 162.

Kontakt pro střední školy: bostik@rml.cz, tel. 777 659 434.

Komentované prohlídky pro veřejnost v termínech:

- neděle 15. června, ve 14 hodin
- neděle 14. září, ve 14 hodin

Provázet bude autor výstavy PhDr. Martin Boštík. Vstupné na výstavu bez navýšení za komentovanou prohlídku.

Krátký dokumentární film o dění v Litomyšli v době druhé světové války, který jsme pro vás připravili, můžete shlédnout zde: <https://youtu.be/vUUimG8aruM>.

(Martin Boštík)

Malá výstava

Urozená paní Léna

Magdalena Dobromila Rettigová v Litomyšli

16. květen – 31. srpen 2025

Výstava představuje životní osudy spisovatelky Magdaleny Dobromily Rettigové, od jejíhož narození uplynulo v lednu letošního roku již 240 let. Paní Rettigová, která se stala známou především díky sepsání české kuchařské knihy, se do Litomyšle přistěhovala s rodinou v roce 1834. Nejmladší syn Josef tu začal studovat na piaristickém gymnáziu, jež předurčilo jeho životní dráhu. Právě z pozůstalosti piaristy Josefa Ondřeje Rettiga pochází velká část písemného archivu rodiny Rettigových, která je na výstavě k vidění. Návštěvníci budou mít vzácnou možnost prohlédnout si také většinu památek na paní Dobromilu, jež jsou dodnes uchovávány v muzejních sbírkách.

Rukopisy Magdaleny Dobromily Rettigové, které jsou součástí největší písemné pozůstalosti této autorky, procházejí v letošním roce restaurováním a jsou připravovány k následné digitalizaci. Na sklonku letošního roku budou první dva rukopisy, a to *Životopis* a *Mladá hospodyňka v domácnosti*, zpřístupněny v digitální knihovně rukopisů Manuscriptorium.

Film o M. D. Rettigové a Litomyšli je ke zhlédnutí na youtube RML:

<https://youtu.be/QvUHoFHGNhE>.

(Miluše Vopařilová)

Výstava v Portmoneu

Rozbil jsem cylindr u lampy za zvláštních mystických okolností.

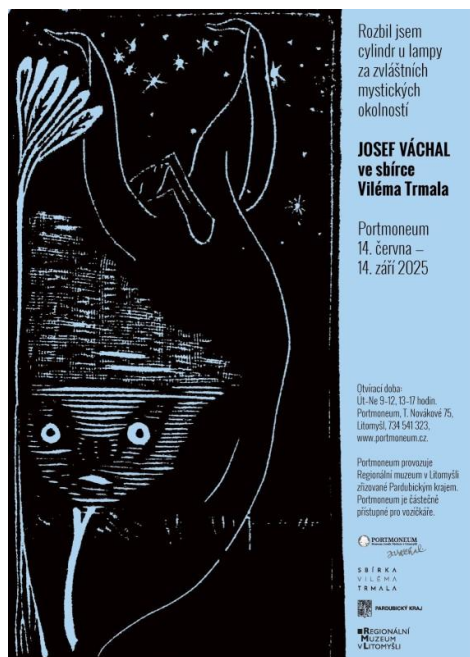
Josef Váchal ve Sbírce Viléma Trmala

14. červen – 14. září 2025

Výstava mapuje více než čtyři desítky let setkávání sběratele Viléma Trmala (1949–2013) s dílem Josefa Váchala (1884–1969). Od happeningů v dobách hluboké normalizace, kdy spolu s ostatními podobně smýšlejícími spiklenci hrával o jeho grafické listy ping-pong, přes nesčetné návštěvy bibliofilů, pamětníků a antikvariátů napříč republikou, po diskrétní schůzky s majiteli aukčních síní.

Expozice se soustředí především na méně známá či veřejnosti běžně nedostupná díla, jakými kromě jiných jsou akvarely *Autoportrét*, *Prášilský potok*, olejomalba *Šumava*, dřevoryty *První barevný holzschnitt*, *Smrtící plyn*, *Durman*, cyklus *Grotesky*, Váchalovy pracovní výtisky *Krvavého románu* a *Receptáře barevného dřevorytu*.

JUDr. Vilém Trmal byl právník, sběratel, antikvář, spoluzakladatel Českého antikvariátu ATA, pořadatel 35 aukcí pro Sdružení přátel krásných tisků a autor čtyř desítek aukčních katalogů. A když mu krátce po absolutoriu vysoké školy vážná nemoc znemožnila věnovat se svému občanskému povolání naplno, stal se pravidelným návštěvníkem pražských antikvariátů a rozšířil svůj zájem o fotografie, grafiky, kresby, obrazy. Sbírka vznikala bezmála půl století s jediným záměrem – dělat svému majiteli radost. Nyní je postupně zpřístupňována veřejnosti, aby mohla dělat radost ostatním.

Komentovaná prohlídka výstavy – povídání o Vilému Trmalovi a jeho sběratelství nejen děl Josefa Váchala s kurátorem Pavlem Hájkem – **pondělí 31. srpna 2025 od 13 hodin.**

Výstava je součástí Smetanovy výtvarné Litomyšle.

(Hana Klimešová)

Dětská herna

od 7. června 2025

Hrají si vaše děti rády? A co vy dospělí? Jestli ano, tak právě pro vás je otevřena naše dětská herna. Je to místo pro volné hraní dětí s rodiči a najdete zde několik zastavení či koutků, kde budou připravené různé aktivity určené nejen ke hraní, ale také k tvoření. Můžete se těšit na obří lego, dřevěnou stavebnici, domeček, kuchyňku, obchod a další hračky. Na své si přijdou kluci i holčičky. Věříme, že návštěva naší herny bude pro všechny příjemným zážitkem a relaxací během prohlídky muzea.

(Renata Kmošková)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás

10. červen – 7. září 2025, Regionální muzeum Skuteč

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocaty-osobnich-pocitacu-u-nas-2025-06-10>

Čtení pod lavicí

Časopisy pro děti a mládež od počátků po rozpad Československa

3. červen – 21. září 2025, Podbrdské muzeum (Rožmitál pod Třemšínem)

Interaktivní výstava dětských časopisů se spoustou her, zajímavostí a ukázek komiksů – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/cteni-pod-lavici-2025-06-03>

Krvavý román Josefa Váchala

1. duben – 31. srpen 2025, Červený domek Petra Bezruče v Kostelci na Hané

Výstava je věnována nejznámějšímu tisku Josefa Váchala, který vydal v roce 1924 v nákladu 17 exemplářů.

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavicí – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

říjen – duben: Čt–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt Bedřicha Smetany není bezbariérový. Je přístupný pouze s vlastním asistentem a po předchozí domluvě.

Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, Ph.D., 739 031 857, nemcova@rml.cz

Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Dětské programy – Mgr. Matěj Klemša, 461 611 162, klemsa@rml.cz

Druhá světová válka / Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Zdeněk Burian / Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavicí – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!